
Arviointi

— teoriaa ja pari käytännön ideaa —

Sisältö

Arvioinnista yleensä

Arviointi uuden opetussuunnitelman perusteissa

Itse- ja vertaisarviointi

Eurooppalainen kielisalkku arvioinnin apuna

Yoojoo eli yksilöllisen oppimisen opetusmenetelmä ja oppimisen omistajuus ja arviointi

Arvioinnista
yleensä

Arviointi on...

- Oppilaalle tilaisuus osoittaa osaamistaan ja saada toimintaa suuntaavaa palautetta osaamisestaan (vuorovaikutustaidot, työskentely ja kielitaito).
- Opettajalle toimintaa suuntaava tilaisuus havainnoida edistymistä.
- **Erilaisia tehtäviä, testejä ja kokeita**
- **Itse- ja vertaisarviointia**
- **Observointia työskentelytilanteessa**
- **Palautteen antamista** niin välittömästi työskentelyn kuluessa suullisesti kuin jälkikäteen kootusti kirjallisesti

Mitä osa-alueita POPS2014:n mukaan tulisi arvioida esim. B1-ruotsissa:

- Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen (T1-2)
- Kieltenopiskelutaidot (T3-4)
- Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa (T5-7)
- Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä (T8)
- Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä (T9)

Muita tärkeitä kysymyksiä kielitaitoa arvioitaessa

- **Mitä arvioidaan?** Jokin yksittäinen seikka kuten ääntämisen tarkkuus / kielitaidon osa-alue kuten sanasto / toiminnallinen kielitaito erilaisissa kommunikaatiotilanteissa → Vaikuttaa siihen, millä kriteereillä arvioidaan.
- **Miksi arvioidaan?** Kielitaidon taitotason arviointi tai esim. oppimistulosten arviointi opetusjakson jälkeen → Vaikuttaa siihen, mihin arvioitavaa verrataan.
- **Miten arvioidaan?** Voidaanko testata suoraan, esim. kirjoittamisen testaaminen kirjoittamalla vai joudutaanko turvautumaan epäsuoraan testaukseen, esim. suullisen kielitaidon mittaamiseen kirjoittaen vastaamalla?
- **Autenttisuus:** Liittyvätkö arvioitavat tehtävät todelliseen kielenkäyttötilanteeseen? Ovatko ne oppijalle hyödyllisiä ja merkityksellisiä?
- **Testaustavan luotettavuus:** Kuinka paljon esim. testin rakenne, annettujen toimintaohjeiden ymmärrettävyys, arvioijan persoona, testattavan jännitys, vireystila tms. vaikuttaa tulokseen
- **Onko arviointi diagnostista** (lähtötason selvittäminen), **formatiivista** (opiskelun aikana tapahtuva arviointi, joka suuntaa sekä oppilaan että opettajan toimintaa) vai **summatiivista** (opetusjakson päätteeksi selvitetään, miten hyvin opetusjaksolle asetetut tavoitteet on saavutettu).
- **Kriteeripohjaisuus** = Osaamista arvioidaan suhteessa asetettuihin tavoitteisiin, ei toisiin oppilaisiin

Muutamia linkkejä

- Millainen arviointi tukee elinikäistä oppimista? <http://lehti.yliopistopedagogiikka.fi/2015/03/27/millainen-arviointi-tukee-elinikaista-oppimista/>
- Arviointi oppimisen tukena: http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/ohjeita_koulutuksen_jarjestamiseen/perusopetuksen_jarjestaminen/perusopetuksen_oppilaan_arviointi/arviointi_oppimisen_tukena
- Prosessiarviointi opettajan, oppilaan ja vertaisryhmän työvälineenä: http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/ohjeita_koulutuksen_jarjestamiseen/perusopetuksen_jarjestaminen/perusopetuksen_oppilaan_arviointi/prosessiarviointi_opettajan_oppilaan_ja_vertaisryhman_tyovalineena
- Kehittämideoita kielten oppimistulosten arviointien osoittamiin haasteisiin: http://www.oph.fi/julkaisut/2015/hyvasta_paremmaksi_kehittamideoita_kielten_oppimistulosten_arviointien_osoittamiin_haasteisiin

Arviointi uuden
opetussuunnitelman
perusteissa

Uuden opetussuunnitelman perusteissa korostuvat:

- Oppimisprosessin merkitys (vs. pelkkä lopputulos)
- Oppimista ohjaava, jatkuva ja kannustava palaute
- Yhdessä tekeminen ja toisilta oppiminen
- Oppilaat mukana tavoitteiden ja arviointikriteerien laatimisessa
- Arviointikriteerien avaaminen oppilaille ennen oppimisprosessin alkua
- Monipuolinen arviointi
- Itse- ja vertaisarvioinnin taitojen kehittäminen
- Omien vahvuuksien ja kehittymisalueiden tunnistaminen
- Koulun ulkopuolella opittujen tietojen ja taitojen arvostaminen ja huomioiminen.

Arvioinnin luonne ja yleiset periaatteet

Arviointi perustuu tavoitteisiin ja kriteereihin

- Ei arvioida oppilaan persoonaa tai temperamenttia eikä verrata oppilaita tai heidän suorituksiaan toisiinsa.
- Arvioidaan oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin.

Itsearviointin edellytysten kehittäminen

- Oppilaita ohjataan niin yksilöinä kuin ryhmänä **havainnoimaan oppimistaan ja sen edistymistä** sekä niihin vaikuttavia tekijöitä.
- Tärkeää myös **vertaisarvioinnin taitojen** kehittäminen.

Arvioinnin luonne ja yleiset periaatteet

Opintojen aikainen arviointi (vs. päättöarviointi)

- Pääosin **opintojen ohjaamista** palautteen avulla.
- Keskeisenä tehtävänä **ohjata opiskelua ja tukea oppimista** sekä edistää **itse- ja vertaisarvioinnin taitoja**.
- **Oppimisprosessia näkyväksi tekevän palautteen** tulee auttaa oppilaita hahmottamaan:
  - Mitä heidän on tarkoitus oppia?
  - Mitä he ovat jo oppineet?
  - Miten he voivat edistää omaa oppimistaan ja parantaa suoriutumistaan?

Arvioinnin luonne ja yleiset periaatteet

Päätösarviointi (vs. opintojen aikainen arviointi)

- Sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena.
- Määritellään, **miten oppilas on** opiskelun päättyessä **saavuttanut ruotsin kielen** kunkin **oppimäärän tavoitteet**.
- Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla **oppilaan osaamisen taso** oppiaineen valtakunnallisiin ruotsin kielen kunkin oppimäärän **päätösarvioinnin kriteereihin**.
- **Päätösarvioinnin kriteerit määrittelevät numeroarvosanaan kahdeksan (8) vaadittavan tieto- ja taitotason oppiaineessa**. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin oppiaineen eri kriteerien kuvaamaa osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Arvioinnin tehtävä on

- Ohjata ja kannustaa opiskelua.
- Oppimisen, työskentelyn ja käyttäytymisen **monipuolinen arviointi**.
- Kehittää oppilaan **edellytyksiä itse- ja vertaisarviointiin**.

Oppimista tukeva arviointikulttuuri

- Suuri osa arvioinnista on opettajien ja oppilaiden välistä **vuorovaikutusta**.
- Opettajat huolehtivat siitä, että oppilaat saavat alusta lähtien onnistumisen kokemuksia sekä **oppimista ohjaavaa ja kannustavaa palautetta** sekä **tietoa edistymisestään ja osaamisestaan**.
- Oppilaita ohjataan **havainnoimaan** omaa ja yhteistä työskentelyä ja antamaan rakentavaa palautetta toisilleen ja opettajille. Tämä luo edellytyksiä oppilaiden **itsearviointin ja vertaisarviointin taitojen kehittymiselle** perusopetuksen aikana. Oppilaiden edellytyksiä itsearviointiin ja itsearviointitaitoja kehitetään vähitellen.
- **Yhteistyö oppilaan sekä huoltajien kanssa** kuuluu toimivaan arviointikulttuuriin.
- Luotettava arviointi edellyttää oppimisen, työskentelyn ja käyttäytymisen **monipuolista havainnointia ja dokumentointia**.

Itsearviointi ja vertaisarviointi

Oppimispäiväkirja itsearviointin välineenä

- Oppimispäiväkirjan voi toteuttaa joko **paperisena versiona tai digitaalisesti** (esim. Fronter, Microsoft OneNote, Google, Moodle jne.)
- Kysymykset voi muokata itse tai oppilaiden kanssa omaan jaksoon/kurssiin sopiviksi.
- **Esimerkkejä kysymyksistä:**
  - Olinko tunneilla aktiivinen (viittasinko, teinkö kotiläksyt, olinko ryhmä-/paritehtävissä hyvin mukana jne.)?
  - Millaiset työtavat edistivät oppimistani?
  - Mikä oli minulle erityisen mielekästä?
  - Mitä aihetta käsittelemme tällä viikolla/tässä kokonaisuudessa?
  - Mitä osasin jo aiemmin? Huomasinko yhteyksiä muihin kieliin/muihin asioihin?
  - Mitä opin helposti?
  - Mitä en vielä ymmärtänyt?

Oppimispäiväkirja itsearvioinnin välineenä

- Oppimispäiväkirja on **luonnollinen osa myös portfoliotyöskentelyä**.
- Päiväkirjaan voi sisältyä **tavoitteiden asettaminen etukäteen**, esim. jakson yhteisiä tavoitteita ja oppilaan omia tavoitteita.
- Opettaja voi itse miettiä, miten usein oppimispäiväkirjaa täytetään. Tärkeää on kuitenkin, että sitä **kirjoitetaan säännöllisesti**, jotta oppilas saa mahdollisuuden pohtia, miten on suoriutunut suhteessa tavoitteisiin (mikä on sujunut hyvin, mitä pitää parantaa ja miten hän sen voi tehdä).
- Tuntiaktiivisuus/läksyt:
  - Taulukkona luokan seinällä. Tunnin lopuksi oppilas merkitsee taulukkoon osallistumisensa ja/tai kokiko tuntitehtävät helppoina/vaikeina/sopivina.
  - Luokan kansio, johon merkitään.
  - Omassa vihossa/sähköisellä alustalla.
    - opettajalle mahdollisuus nähdä muutokset ja mahdollisesti puuttua niihin

Työskentelytaitojen itsearviointi

- Omia työskentelytaitoja vieraissa kielissä voi arvioida esim. seuraavien kysymysten avulla:
  - Osaanko käyttää oppikirjaa & muita tiedonhankintalähteitä itsenäisesti?
  - Uskallanko käyttää kieltä pelkäämättä virheitä?
  - Miten opin sanoja (ryhmittely, kirjoittaminen, muistisäännöt...)?
  - Opettelenko kieltä myös koulun ulkopuolella?
- Esimerkki: Moni oppilas opiskelee sanastoa “lueskelemalla”, eikä osaa kokeilla erilaisia tapoja. Itsearvioinnilla voi herätellä huomaamaan, että tapoja on monia, vaikka itse käyttää ehkä vain paria.
- Myös työskentelytaitojen arvioinnin voi sisällyttää osaksi oppimispäiväkirjaa.

Vertaisarvioinnista

- **Tukee** oppilaan **itsearviointia**.
- **Tärkeää:** Mitä arvioidaan ja miten? **Rakentava palaute** (rehellinen, mutta kohtelias ja kannustava).
- Vertaisarviointia käytetään usein suullisissa esitelmissä ja niihin myös meidän esimerkkimme liittyvät:

Suullisissa esityksissä voi vertaisarvioinnissa olla esim. seuraavat otsikot:

- Kieli (ymmärsitkö?)
- Sisältö (aihe? kiinnostavuus? esimerkit? teoria?)
- Esitys (katsekontakti, jäsentely, aloitukset, lopetukset..)

Taru: Ruotsalaisista urheilijoista parityö, joka esitellään suullisesti + esityksen avulla.

- Alussa tavoitteen määrittely ja miten arvioidaan
- Suulliset esitykset
- Arviointi lomakkeella, jossa on vertais- ja itsearviointi sekä opettajan arviointi

Anne: USA:n osavaltiot (2 luokkaa yhdessä, jokainen ryhmä tekee videon yhdestä osavaltiosta)

- Tavoite: Esitellä ja kertoa muille yhdestä osavaltiosta suullisesti
- Arviointi lomakkeella (itse- ja vertaisarviointia): Mitä minä tein tämän työn eteen (jokaisen ryhmän jäsenen konkreettinen työpanos)? Missä asioissa me ryhmänä onnistuimme? Mitä tekisimme toisin seuraavalla kerralla? + kommentteja projektista ja opettajan arvio

Lisää vertaisarviointia?

- Vertaisarvioinnin laajentaminen muihin osa-alueisiin, esim. tuntityöskentelyyn, testeihin, kirjoitelmiin jne. Vertaisarviointi koskien tuntityöskentelyä voi olla myös taulukko luokassa tai sähköisessä muodossa jollakin alustalla.
- Kirjoittamisessa (prosessikirjoittaminen) vertaisarviointia voisi toteuttaa esim. jaetuilla asiakirjoilla, jolloin kaverin työtä voisi kommentoida kuten me kommentoimme toistemme lisäyksiä Google Docsissa.
- Läksynkuulustelussa vertaisarviointi voisi toteutua esim. seuraavasti: Valitse 10-15 itsellesi uutta sanaa kappaleen sanastosta ja opettele ne. Pari kuulustelee ja antaa palautteen tai oppilas arvioi itse itseään. Oppilaiden kanssa voidaan yhdessä miettiä eri tapoja opiskella/kysellä sanoja sekä sitä, miten sanojen osaaminen määritellään.
- Kaverin kotiläksyn korjaaminen esimerkiksi asteikolla ***/**/* (erittäin hyvä, hyvä, pitää vielä harjoitella)

Kielisalkku
arvioinnin apuna

Kielisalkun taustaa

<http://kielisalkku.edu.fi/>

- Kehitystyö aloitettu Euroopan neuvostossa jo 1970-luvulla, tavoitteellisemmin kuitenkin vasta 1990-luvun alussa
- virallisesti kielisalkun periaatteet on validoitu vuonna 2000
- Suomessa otettu käyttöön laajemmin edellisissä perusopetuksen perusteissa 2004 tukemaan siinä olevia kielenoppimisen monikielisyiden ja -kulttuurisuuden, autonomian, autenttisuuden ja dialogisuuden periaatteita.

Kielisalkku arvioinnin välineenä

- Kokonaisvaltaista ja pitkäjänteistä arviointia, jossa oppija on aktiivinen toimija ja oman kielitaitonsa arvioija.
- Työkaluja vertaisarvioinnin harjoitteluun.
- Kielitaidon eri osa-alueiden selkeä jaottelu.
- Toiminnallinen näkemys (kieli on toiminnan väline) sekä
- Konstruktivistinen näkemys (uusi tieto rakentuu aiemmin opitun päälle)

Kielisalkku työvälineenä

Kielisalkku koostuu seuraavista (omaan käyttöön vapaasti sovellettavista) osista:

- a. **Opettajanopas** ja esimerkkejä salkkutyöskentelystä
- a. **Kielenoppimiskertomus** (luokat 1-9): oppilas pohtii omia kielenoppimiskokemuksiaan sekä itseään kielenoppijana ja -käyttäjänä
- b. **Työkansio** (luokat 1-9): **Oppimiskansioon**, perinteiseen tai sähköiseen, oppilas kerää tekemiään töitä sekä niiden itse- vertais- ja opettajan sanallisia arviointeja (kaikista niistä mukana mallilomake).
Raportointikansioon oppilas kerää edustavimpia näytteitä tekemistään töistä sekä mahdollisia kielitaitoonsa liittyviä dokumentteja.
- c. **Kielipassi** (luokat 4-9): Oman kieli- ja kulttuuritaidon osaamisen arviointia.
- d. **Itsearviointilistat** (erityisesti luokat 7-9): Kriteeripohjaista itsearviointia. Eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvassa taitotasoasteikossa taitotasoa arvioidaan viiden kriteerin osalta (kuullun ymmärtäminen, luetun ymmärtäminen, suullinen vuorovaikutus, suullinen tuottaminen ja kirjoittaminen). (**HUOM!** Kriteerit eivät ole samat kuin uuden POPS2014:n Kehittyvän kielitaidon asteikossa, toimivat työkaluna kielitaidon eli osa-alueiden elitavoitteiden T8-9 arvioinnissa).

Salkkutyöskentelyn periaatteita

- Ei muun työn lisänä vaan siihen integroituna
- Tukee kielitaidon, myös kielen rakenteiden, **soveltamista** tuomalla mukaan omia kokemuksia ja koulun ulkopuolella opittua.
- Kielenoppimiskertomusta ja kielipassia sekä itsearviointilistoja kuljetetaan mukana luokalta toiselle ja **täydennetään** sopivin väliajoin taitojen karttuessa.
- Jokaiselle työlle määritellään **tavoitteet** (ops ja oppilaan oma tavoite), oppilas suunnittelee työn muodon, tehtävät ovat muodoltaan **vaihtelevia**, työt kerätään kansioon, niistä nimetään **karttuneet taidot**, niitä **arvioidaan** (oppilas itse, ryhmän muut jäsenet, opettaja) ja **asetetaan tavoite** seuraavaa työtä varten.
- Työt voivat olla erityyppisiä kirjoituksia, piirtäen tai esim. lehdistä leikatuin kuvin kuvitettuja töitä, postereita, sarjakuvia, tallennettua kuvaa ja ääntä jne.
- Aiheet sidotaan siihen, mitä muutenkin tehdään, toteutuksen muoto voi olla yksilöllinen.
- Totuttaa käyttämään apuvälineitä oman tuotoksen tukena.
- **Oppilaslähtöistä ja eriyttävää** toimintaa: jokainen soveltaa aihetta omien taitojensa mukaan.
- Osa työskentelystä **itsenäistä ja yksilöllistä**, mutta parhaimmillaan myös **yhteistoiminnallista**.
- **Kannustavan palautteen ja positiivisen vuorovaikutuksen** harjoittelu.
- Salkkutyöskentelyyn löytyy lisää vinkkejä osoitteesta: <http://www.edu.fi/perusopetus/kielet/salkkutyoskentely>

Yoojoo* ja arviointi

*yksilöllisen oppimisen opetusmenetelmä ja oppimisen omistajuus

Yksilöllisen etenemisen keskeiset periaatteet

- Itseohjautuvuuteen oppiminen, oppilaslähtöisyys, eriyttäminen sekä oman tavoitteenasettelun ja itsearviointin oppiminen.
- Oppilaalla vastuu omasta toiminnastaan, opettaja ohjaa yksilöllisesti tarpeen mukaan.
- Itsearviointi tiiviisti mukana toiminnassa.

Erilaisia toteutustapoja

- Voidaan toteuttaa ohjeistaen oppitunti/jakso/lukuvuosi kerrallaan.
  - Työkortit (edetään annettu tehtävä kerrallaan) tai isomman kokonaisuuden ohjeistaminen samalla kertaa monisteella/sähköisellä alustalla.
  - Tavoitteena edetä vapaasti esim. annettuun koepäivään saakka tai koepäivätkin voivat olla yksilöllisesti sovittu.
  - Heikoimmat voi kerätä yhdeksi ryhmäksi, jolla opettajan tuki tiiviisti saatavilla.
  - Yhteisesti voidaan tehdä esim. kuuntelutehtävät ja isomman ryhmän kanssa tehtävät toiminnalliset osuudet.
- *Erinomainen työkalu esim. suullisten ja kirjallisten harjoitusten palauttamiseen on [Seesaw](#). Erittäin selkeä ja helppokäyttöinen, ei vaadi oppilailta kirjautumista (pääsevät ryhmään QR-koodilla), ilmainen ja toimii erilaisilla alustoilla (tabletit, kännykät, tietokone).*
- *Kannattaa hyödyntää myös sähköisiä materiaaleja ja erilaisia sovelluksia, esim. [Quizletia](#). Oppilaat voivat harjoitella sanoja ja testata osaamistaan Quizletissa.*

Esimerkki etenemisestä yoojoo-menetelmällä

- Tavoitteet ja arviointiperusteet selkeästi jokaiselle esille.
- Oppilaat saavat jakson tavoitteet ja työlistan, jonka mukaan etenevät.
- Tehtävät voi määritellä perustehtäviin (kaikille), hyvän osaajan tehtäviin (mukana soveltavia tehtäviä oppilaille, jotka tavoittelevat arvosanaa 8/hyvä) ja expert-tason tehtäviin (omaa tuottamista vaativia soveltavia tehtäviä kiitettävään arvosanaan pyrkiville).
- Työlista on samalla etenemisjärjestys. Tiettyinä päivinä viikosta tunti voi alkaa yhteisesti esim. kuuntelutehtävällä tai koko ryhmän yhteisellä leikillä/ toiminnallisella harjoituksella.
- Työlistan voi samalla rakentaa myös oppimispäiväkirjaksi.
- Laitetasosta riippuen kuunteleminen omatoimisesti verkosta tai yhdessä. *Kannattaa hyödyntää myös oppilaiden omia laitteita ja kuulokkeita.*
- Kun listan tehtävä on tehty ja tarkistettu, se rastitaan.
- Kun tehtävänä on ollut parin kanssa suoritettava tehtävä, oppilas kirjaa myös, kenen kanssa teki tehtävän sekä mahdollisesti pyytää parilta arvion (esim. työskentely sujui ok/hyvin/erinomaisesti).
- Tehtäviin voi laittaa siihen liittyviä kysymyksiä (esim. mikä oli tehtävän vaikein/helpoin kohta).

Arviointi ja eteneminen

- Kappaleen ja kieliopin harjoittelemisen jälkeen oppilas pyytää sanakokeen/testin, jonka hyväksytyt suorittaminen on edellytys eteenpäin jatkamiselle. *Testin voi tehdä myös sähköisesti esim. Quizletissa.*
- Tiedyt kappaleet/suulliset tehtävät pitää käydä lukemassa opettajalle parin kanssa. *Oppilas voi myös äänittää suulliset osuudet ja lisätä ne esim. omaan kansioonsa Seesawiin, josta opettaja voi ne kuunnella. → Vapauttaa opettajalle aikaa auttamiseen tunnilla.*
- Tietty tehtävä pitää näyttää opettajalle (esim. rakennetehtävä).
- Koe joko tiettyinä päivinä kaikilla tai omaan tahtiin, kun jakso on valmis.
- Työskentelystä jakson osalta itsearvio tavoitteiden pohjalta. Etenkin menetelmää aloitellessa itsearviointia voi tehdä myös joka tunnin päätteeksi → auttaa myös opettajaa suuntaamaan apua oikeille oppilaille ja kehittämään menetelmää.
- Soveltavien tehtävien arviointi.

Linkkejä, blogeja ja esimerkkejä kokonaisuuksista

- **Yksilöllisen oppimisen menetelmä:** <http://yksilollinenopo.blogspot.fi/p/yksilollisen-oppimisen-menetelma.html>
- **Yoojoo-malli ja oppimistulokset:** <https://tutkivaeg.wordpress.com/>
- **Osaamisen näyttö ja itsearviointi perinteisen kokeen tilalla:** <http://maot.fi/2014/05/osaamisen-naytto-ja-itsearviointi-perinteisen-kokeen-tilalla-vieraiden-kielten-opetuksessa/>
- **Hacked - kohti ihmislähtöistä oppimista:** <http://hacked.fi/author/minna/>

- **Yksilöllisen oppimisen jakso 6.luokan englannissa (Let's Go 6 Unit 3):** https://docs.google.com/presentation/d/1ImCufzZQXSQtIfI2tR4bZvIbLXfROU8HAkm501iKtAM/edit?usp=doclist_api
- **Katso kun opin:** katsokunopin.wordpress.com/2016/02/04/omatahtisestaetenemisesta/
- **Yksilöllinen oppiminen ja oppimisen omistajuus FB-ryhmä**